

Faglige Seniorer

2021
Kommunale
indsatsområder

Kommunalpolitiske indsatsområder 2021

Der er store opgaver på det kommunale og regionale område i 2021. Sidst på året skal der afholdes valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Der er ligeledes valg til langt de fleste ældreråd. Det giver gode muligheder for at sætte fokus på seniorernes vilkår og særligt forholdene for de svageste og mest sårbare ældre.

Udfordringerne er stadig massive. Vi bliver flere seniorer i de kommende årtier. Der bliver især flere i aldersgrupperne 80+ og 90+. Seniorerne vil udgøre en stadig større andel af den samlede befolkning. Men vi bliver også sundere og der er bedre muligheder for at blive behandlet for sygdomme.

Fremtidens seniorer vil have endnu flere muligheder end generationerne før os. Vi tager del i samfundet og bidrager.

Mange fortsætter med at arbejde, også efter de har nået pensionsalderen. Og ældre tager del i samfundet og fællesskabet. Vi bidrager som aktive og frivillige indenfor kulturliv, i det frivillige foreningsliv og i det lokalpolitiske arbejde.

Men livsvilkårene er langt fra ens. Vi har et godt bundniveau gennem folkepensionen, men der er mange pensionister, som har vanskelige økonomiske vilkår. Selvom pensionisterne i gennemsnit har haft pæne stigninger i samlet indkomst som følge af erhvervsarbejde og arbejdsmarkedspensioner, så er der også et stigende antal seniorer, som er i lavindkomstgrupper. De har brug for gode offentlige pensionsordninger og supplerende tilskudsordninger.

En pandemi har ramt hele verden. Og COVID-19 vil sætte sit præg på vores samfund i flere år fremover. Vi kender endnu ikke konsekvenserne i fuldt omfang. Vores økonomiske muligheder er meget påvirket. Mange - ikke mindst sårbare ældre - er døde eller haft langvarige sygdomsforløb. Mennesker har levet i ensomhed i måneder af frygt for at blive berørt af sygdommen og et stort antal må leve med langvarige eftervirkninger.

Men der er kommet fokus på vores samfundssind, vores fællesskaber og vigtige nære og positive værdier.

Det er et vigtigt udgangspunkt for den lokale udvikling og for arbejdet rundt omkring i kommunerne. Der er fællestræk men også store forskelle på opgaver og prioriteringer.

Mange ældrepolitiske indsatsområder er vigtige for alle kommuner, men de skal løftes lokalt. Der er behov for at forbedre balancen mellem de stærke og de sårbare kommuner, men det skal ske med respekt for det lokale selvstyre hvor der kan være forskel i den måde opgaverne prioriteres og løftes. Alle problemer skal ikke løses af folketinget, men de nationale rammer er vigtige for, at borgerne ikke oplever store forskelle i forhold til rettigheder og service på tværs af landet.

- Faglige seniorer mener der er brug for en nærhedsreform, som kan sikre bedre service tæt på borgerne. Men hvis der ikke er rammer eller balance, så er opgaven ikke løst godt nok. Nærhedsreformen gerne føre til mindre bureaukrati og kontrol og mere service til borgeren

Faglige Seniorers interessevaretagelse har til formål at skabe bedre vilkår for landets seniorer og især for de mest sårbare grupper. Derfor arbejder vi både for bedre lovgivning på nationalt niveau og i den konkrete udmøntning og opgavevaretagelse på kommunalt plan.

Indsatsområder

Vi har i det følgende uddybet Faglige Seniorers kommunalpolitiske indsatsområder.

Kommunernes rolle og økonomi på ældreområdet.....	4
Den kommunale hjemmepleje.....	6
Flere plejeboliger	7
Ældres sundhed skal i fokus	8
Massivt behov for ældreboliger	10
Seniorer i arbejde.....	11
Bedre transportmuligheder	12
Seniorer – et aktiv for det lokale fællesskab.....	13

Kommunernes rolle og økonomi på ældreområdet

Regeringen og kommunerne har i de seneste to økonomiaftaler løftet de samlede servicerammer i kommunernes økonomi. De er suppleret af en udligningsreform, der har forbedret de økonomiske muligheder i de dårligst stillede kommuner.

Det er også afspejlet i kommunernes budgetter, hvor det nu kun er et fåtal af kommuner, der har sparet på ældreområdet. Der anvendes i 2021 knap 50 mia. kroner på ældreområdet.

- Faglige Seniorer mener der er behov for flere ressourcer til den ældrepolitiske opgave. Dels fordi der kommer flere sårbare ældre, som har brug for en god service dels fordi der stadig er store huller på grund af mange års besparelser.

Regeringen har annonceret en ny lov om velfærd, der skal garantere, at de økonomiske ressourcer følger med de demografiske forandringer. Den lovgivning skal sidestilles med budgetlovene og dermed også skabe forudsætninger for en bedre planlægning og udvikling af opgaverne på ældreområdet.

- Faglige Seniorer støtter forslaget om en velfærdslov. Det skal ikke bare være en national garanti, den skal sikre, at kommunerne også selv prioriterer økonomien til bl.a. ældreindsatsen. Den skal tage højde for de forskellige forudsætninger på ældreområdet, så den reelt fører til en bedre ældrepleje og sundhedsindsats i de kommende år.

Regeringen har annonceret, at den vil lave frikommuneforsøg på bl.a. ældreområdet. 3 kommuner er udpeget som forsøgskommuner og der forhandles om de konkrete aftaler. Der skal laves en national lovgivning, der kan skabe rammerne for forsøgene.

- Faglige Seniorer mener, at disse forsøg skal følges og evalueres med henblik på, om forsøgene reelt skabe bedre service. Forsøgene skal gennemføres for borgernes skyld og ikke for kommunernes.

Det er nødvendigt, at der bliver bedre gennemsigtighed i forhold til kommunernes opgavevaretagelse. I dag er det svært for den enkelte borger, de

pårørende men også medlemmer af ældreråd at have indsigt i de kommunale prioriteringer.

- Faglige Seniorer mener, at kommunerne skal forpligtes til at offentliggøre deres standarder så der bliver reelle muligheder for at diskutere prioriteringer. Der er behov for kvalitetsstandarder, som kan sammenlignes på tværs af kommunerne.

Borgernes rettigheder må ikke nedbrydes i iveren efter at fritstille de konkrete opgaveløsninger. De ældre borgere, som har brug for pleje og omsorg, har ikke muligheder for at forsvare sine rettigheder i dag.

- Faglige Seniorer ønsker at kommunerne skal underlægges eksterne tilsyn. Det er den eneste mulighed for at skabe større synlighed på problemerne med omsorgssvigt.
- Faglige Seniorer ønsker et forenklet og styrket klagesystem, som sikrer borgernes rettigheder. Det kan være en ny og uafhængig ombudsmandsinstitution, som borgere og pårørende kan klage til.

Den kommunale hjemmepleje

Kommunernes økonomi og de reducerede personaleressourcer har ført til en dårligere service overfor ældre, der har brug for hjælp. De ældre får forringet deres hjælp til både de praktiske funktioner og til den pleje og omsorg, der er brug for. Men kravene til at blive visiteret hjemmehjælp er også blevet hævet. Omkring 122.000 borgere i hele landet får bevilget hjælp til at klare sig. Det niveau er uændret i det seneste årti. Men behovet vil stige i de kommende år i takt med stigningen i de ældste aldersgrupper.

- Faglige Seniorer ønsker, at vilkårene for at få tilbudt hjælp bliver mere gennemsigtige, selvom der fortsat vil være et betydeligt element af skøn. De ældres rettigheder bør også styrkes, så man undgår for store forskelle i forhold til at modtage hjælp.

Kommunerne har i de senere år fokuseret mere på forebyggende hjemmepleje, der skal gøre det muligt for den plejekrævende ældre borger at blive i eget hjem. Kommunerne hjælper den ældre borger til at klare de daglige opgaver. Men der er behov for mere opfølgning, så den enkelte ældre ikke overlades til sig selv. Der er for mange eksempler på ældre, der sidder tilbage uden hjælp og uden at have de konkrete muligheder for at klare sig selv. Det gælder ikke mindst i opfølgningen på et behandlingsforløb eller en indlæggelse. Den forebyggende indsats kan systematiseres yderligere og kvaliteten i indsatsen skal styrkes, hvis strategien med at holde borgere længere i eget hjem uden hjælp skal lykkes.

Kommunerne skal både opgradere og opkvalificere indsatsen på hjemmeplejeområdet. Det er uværdigt, at der gang på gang opstår eksempler på svigt i omsorgen. Både politisk og ledelsesmæssigt er der behov for opstramning af ansvar.

- Faglige Seniorer mener, der er behov for at opkvalificere på personalsiden, så der kan sikres en stærkere faglighed. Uddannelsen af nye elever og opkvalificering af den nuværende arbejdskraft skal sættes i fokus i de kommende år. Her er der et stort ansvar lokalt.

Flere plejeboliger

Fremover vil et stigende antal ældre få behov for en bolig i et lokalt plejecenter/plejehjem. Kommunernes landsforening vurderer, at der er behov for yderligere 10.000 boliger over hele landet inden 2030. Der er igangsat enkelte projekter, men det dækker langt fra behovet. De snævre anlægsrammer er en medvirkende årsag.

- Faglige Seniorer mener, at regeringen og kommunerne i fællesskab bør udarbejde en strategi, der kan sikre den tilstrækkelige kapacitet. Det går ikke, at sygdomsramte ældre ikke kan få en bolig med den fornødne pleje efter de er udskrevet fra sygehuse.

Der er mange private aktører, som etablerer og administrerer lokale plejecentre. På det seneste er pensionselskaber også gået ind på dette område og er med til at etablere nye byggerier. Kommunerne bør gå i dialog med mulige samarbejdspartnere, så man kan få flere projekter i gang.

De seneste eksempler på omsorgssvigt på flere plejecentre viser, at der er behov for en skarpere ansvarsdelegering, så ledelsen får rettet op på de uheldige eksempler på uværdig behandling af de ældre.

- Faglige Seniorer mener, at tilsynet med ældrepleje og plejecentre skal forenkles og styrkes, men der er behov for at revurdere ledelsen, når der gennem længere tid kan konstateres svigt uden, at der rettes op på det. Ansvar er først og fremmest kommunalbestyrelsen.
- Når der er klager, skal de synliggøres og der skal være mulighed for, at offentligheden kan følge bedre med i arbejdet med at rette op på de uacceptable tilstande. Både beboere og pårørende skal sikres bedre indflydelse på det enkelte plejehjem.

Ældres sundhed skal i fokus

Corona-pandemien er fortsat i fokus for samfundet, som helhed og for sundhedsvæsnet i særdeleshed. Sygdommen rammer ikke mindst mange sårbare ældre og det har medført mange døde og mange ældre på langvarige intensivophold på sygehuse. Derfor er det fortsat vigtigt at forøge sikkerheden og trygheden i ældreplejen og på plejecentrene. Det er også vigtigt at sætte fokus på de store konsekvenser, som den langvarige nedlukning har haft i form af mistrivsel og ensomhed hos mange ældre borgere.

I den kommende tid bliver samfundet gradvist åbnet igen.

- Faglige Seniorer mener, at kommunerne skal sikre de fornødne ressourcer, så ældre oplever, at det sker på en sikker og forsvarlig måde.

Både i den nationale sundhedspolitik og i regioner og kommuner skal der nu rettes fokus på nødvendige omstillinger og forandringer i sundhedsvæsnet. I de kommende årtier vil der være flere ældre, som har behov for behandling og en aktiv rehabiliteringsindsats. De nuværende sygehuse kan ikke klare denne opgave.

- Faglige Seniorer mener, at den lokale sundhedsindsats styrkes, så den kan håndtere et stigende antal ældre med en eller flere af de kroniske lidelser – slidgigt, diabetes, KOL og kræft. Der er brug for et sundhedsvæsen, som kan hjælpe ældre der har behov for løbende kontrol eller en opfølgende indsats.
- Faglige seniorer mener, at der politisk skal sættes fokus på en bedre koordination mellem de enkelte led i sundhedsvæsnet. Det skal skabe mulighed for, at man kan målrette indsatsen til at behandle og rehabilitere de ældre patienter. En koordineret og målrettet indsats vil skabe bedre resultater og bedre trivsel hos de sårbare ældre. Derfor er brug for et sammenhængende sundhedspolitisk udspil både nationalt regionalt og lokalt.

I takt med, at vi lever længere, er der også et stigende antal ældre som rammes af demens. Det påvirker alle både den enkelte ældre borger men også alle nærtstående. De senere år er indsatsen omkring demens blevet styrket. Det gælder i rådgivnings- og aktivitetscentre, men det gælder også opkvalificeringen af det personale, som skal hjælpe borgeren. Der er fortsat afsat

midler til gennemførelsen af demenshandlingsplanen – senest med aftalen om demensindsatsen i 2020-2023. Men der er behov for fokus på demensindsatsen i både kommuner og regioner.

Noget tyder på, at sundere levevis har en påvirkning på antallet af demensramte ikke mindst blandt de 85+ årige.

- Faglige Seniorer arbejder for, at det forebyggende sundhedsarbejde i kommunerne skal styrkes i de kommende år. Sund levevis, kostvaner og motion skal bidrage til endnu bedre resultater i de kommende år.

Problemer med ensomhed og mistrivsel blandt ældregruppen er stigende. 10–15 pct. af de ældste føler sig ensomme og uønskede. Og med det følger stresssymptomer og andre følgesygdomme. Prioriteringen af dette område er nødvendig for hele samfundet. Vi skal styrke den mentale sundhed. Det kan i sidste ende forbedre hele sundhedstilstanden.

Massivt behov for ældreboliger

I de sidste 10 år er befolkningstallet for de 65+ årige forøget med over 250.000. I takt med at levetiden stiger, så vil tendensen til flere ældre vokse frem mod 2050. Det fører til et massivt behov for flere boliger der passer til ældres behov. Selvom flere ældre lever i parforhold, så vil det stigende antal ældre også føre til, at der vil være flere enlige med behov for en passende bolig.

Selvom de fleste har mulighed for fortsat at blive boende, så mærkes det på boligmarkedet, at et stigende antal ældre har brug for en mindre og mere ældreegnet bolig.

- Faglige Seniorer mener, at antallet af ældreegnede boliger skal forøges med mindst 50.000 enheder i løbet af de næste 10-15 år.

Det er ikke kun en type bolig, der er brug for. Der skal bygges og omstilles mange almene ældreboliger, men også seniorbofællesskaber og integrerede boliger i etablerede boligområder som andels- eller ejerboliger er vigtige elementer i løsningen af ældreboligproblemet.

Kommunerne kan bidrage til at der lokalt bygges flere boliger gennem bedre planindsats. Men mange kommuner er konfronteret med, at der skal laves løsninger i etablerede bosætningsområder. De kommunale planløsninger og en restriktiv kommunalfuldmagt svækker kommunernes indsats for at etablere flere ældreegnede boliger.

- Faglige Seniorer mener, at kommunerne bør pålægges et større ansvar for den samlede boligforsyning. Boligmarkedet kan ikke løse denne opgave alene.

Hvis vi ikke gør en kæmpeindsats på dette område, så vil mange ældre blive ramt af stigende boligomkostninger og dårlige boligløsninger.

Den kommunale boligpolitik skal på dagsordenen i de kommende år. Der er behov for en indsats alle steder selvom løsningerne ikke er de samme for de forskellige kommuner.

Seniorer i arbejde

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er stigende. Den nærmer sig folkepensionsalderen og vil om kort tid overstige den. Langt over 100.000 pensionister vælger at arbejde sideløbende med at de modtager folkepension. Mange vælger at fortsætte til langt op i 70'erne.

Denne udvikling er samtidig et brud med den almindelige vanetænkning, at det gælder om at forlade arbejdsmarkedet tidligst muligt. Der er mange der har brug for tidlig pension, men mange ønsker en fleksibel løsning, hvor de kombinerer pension og arbejde. Desværre er de økonomiske rammebetingelser for at arbejde ugunstige. Regeringen og en særlig kommission for tilbagetrækning og pension er i øjeblikket i gang med se på de problematiske modregningsbestemmelser.

Men lokalt kan man også forbedre betingelserne for seniorer på arbejdsmarkedet. Der er brug for, at man prioriterer seniorerne i den lokale jobindsats. Mange ledige seniorer får ikke en tilstrækkelig hjælp til at komme i job igen.

- Faglige Seniorer opfordrer kommunerne til at lave en lokal strategi for seniorer på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at man i den virksomhedsop-søgende indsats hjælper med at fastholde seniorerne i arbejde eller med at rekruttere arbejdskraft blandt andre seniorer.
- Faglige Seniorer mener, at jobcentrene skal prioritere hjælpen til ledige seniorer. Erfaringen viser, at det er svært at komme i job igen, hvis man som senior bliver ledig. Det skal også være muligt at få uddannelse målrettet mod nye job. En jobbank målrettet mod de jobåbninger, som i særlig grad henvender sig til ledige seniorer, kan være med til at reducere langtidsledigheden for denne gruppe.

Bedre transportmuligheder

Mange seniorer har brug for en bedre transportservice. De har svært ved at komme til butikker eller til andre aktiviteter. I takt med at den offentlige transport er blevet forringet er det især ældres muligheder for at transportere sig på en effektiv og billig måde, der er berørt.

Både i regionerne og i kommunerne er der brug for bedre transportfaciliteter for seniorer. Det kræver både en koordineret transportpolitik men især fokus på dækningen i de tyndt befolkede områder. Det skal være lettere at blive transporteret for personer med handicap.

De nuværende tilbud er alt for dyre for mange pensionister, som kun har folkepensionen som indkomst.

- Faglige Seniorer opfordrer regioner og kommuner til at planlægge en transportpolitik, der sikrer de ældre både billige og effektive transportmuligheder.

Seniorer – et aktiv for det lokale fællesskab.

Mange seniorer vil gerne yde et bidrag til det lokale fællesskab, når man har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Der er mange, som vil være aktive som frivillige i det lokale foreningsliv eller aktive i den lokale sociale indsats. Mange seniorer hjælper ældre, der har brug for hjælp i dagligdagen eller som besøgsven. De kan også være mentorer for unge med sociale udfordringer eller for mange indvandrere, som skal integreres i det danske samfund.

Selvom vi er kendt for at være Forenings-Danmark, så er vi ikke gode til at gøre brug af de mange frivillige, som byder sig til. Lokalt er der brug for en frivilligstrategi, der skal hjælpe kommunerne med at rekruttere det lokale sociale og kulturelle arbejde. Eller bare skabe rammer for, at man kan være aktiv i det lokale liv.

I en tid hvor mere og mere bliver digitaliseret er der mange ældre, som kan rådgive og hjælpe andre med at gøre brug af og forstå den nye digitale tid.

- Faglige Seniorer opfordrer alle kommuner til at udarbejde en frivillighedspolitik og en strategi, der kan få flere i gang med at virke som frivillige i lokalsamfundet.
- Faglige Seniorer mener, at senior- og ældrerådenes rolle og opgaver skal styrkes. Det skal føre til reel indflydelse på de opgaver, som kommunen har i forhold til ældre. De kommende valg til ældrerådene er vigtige og der er behov for at øge interessen for valg til ældrerådene.

16. February 2021